

Van de voorzitter

Stikstofgekte

Ik ben blij dat ik vanwege vakantie de stikstofgekte even kan ontvluchten. Een verharding van de discussie en extremere pogingen van boze boeren om aandacht te trekken. Dieptepunt is wat mij betreft de ondoordachte actie van een boer om oude knotwilgen op z'n eigen land om te zagen. Als je goodwill van burgers wil houden, dan kan je dat beter achterwege laten.

In de emotie wordt de feitelijkheid al snel uit het oog verloren. Want de boosheid richt zich op de overheid, waar het logischer zou zijn zich te richten op de eigen lobbyclubs, die jarenlang elke verandering succesvol hebben tegengehouden. En nu handjeklap niet meer werkt, omdat de rechter paal en perk stelt, zitten boeren met de gebakken peren.

In die zin lijkt het me redelijk dat de Rabobank nu eens echt haar verantwoordelijkheid neemt en een paar miljard euro uit eigen middelen gaat vrijmaken om mee te betalen aan de landbouwtransitie. Is dat ook niet een onderdeel van de coöperatieve gedachte? Het zou in ieder geval helpen de angel uit de discussie over het platteland te trekken. Het platteland: geclaimd door een beroepsgroep van 40.000 mensen, terwijl er ook nog zo'n 3 miljoen andere Nederlanders wonen.

Van onze coöperatie

Actuele aantallen:

19.227 **deelnemers**

163,8 aangekochte hectares

Onze stikstof-uitwerkingen

We hebben als Land van Ons in een **video** een drietal, met elkaar samenhangende, voorstellen gedaan de stikstofproblematiek op een andere manier aan te vliegen. Die voorstellen verschillen op een paar punten van die van de overheid:

- Wij richten ons niet alleen op boeren, maar ook op andere bedrijven en burgers. Dit vanuit de gedachte dat we allemaal verantwoordelijk zijn voor de impasse en dus ook met z'n allen de pijn van een verandering moeten dragen
- We gaan niet uit van een gebiedsgewijze, maar van een generieke aanpak. Ontegengesteld grover, maar veel sneller en met minder discussie uit te voeren.
- We willen niet alleen resultaten op de langere termijn, maar ook die direct zichtbaar zijn.

Wat waren die voorstellen?

1. Een heffing op niet-biologische producten om zo een stimulans te geven aan de koop van biologische producten.
2. Een landelijke norm die het aantal stuks vee per ha maximeert.
3. En een 10%-maatregel, die inhoudt dat elke grondeigenaar in Nederland (dus ook bedrijven en particulieren) 10% van de grond moeten inrichten met landschapselementen.

We hebben onze deelnemers gevraagd te reageren en/of met andere en betere ideeën te komen. Die reacties zijn allemaal op MijnGrond opgenomen op de pagina **Stikstof**. Daar lees je ook de uitwerking van **voorstel 3**: de 10%-maatregel.

Steun het Groenboerenplan

Afgelopen donderdag is het **Groenboerenplan**, een tien-punten-plan, overhandigd aan Henk Staghouwer (minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit) en Christianne van der Wal (minister voor Natuur en Stikstof).

Daarin staan onder andere de bovengenoemde voorstellen van Land van Ons. Dus ondersteunen we dit plan in de hoop dat het een constructieve bijdrage levert aan de plannen van de ministers, zodat er ruim baan komt voor alle boeren om hun weg naar verduurzaming te vinden of te vervolgen.

Aan het plan is een petitie verbonden waaraan je op persoonlijke titel of namens een organisatie je steun kunt betuigen. **Steun** je mee?

Het dagblad **Trouw** opende op 6 juli de krant met dit Groenboerenplan.

Marketingacties: irritant, maar de moeite waard

Land van Ons groeit nog steeds. Maar niet zo hard als we zouden willen. De uitdaging is enorm. Dat betekent dat we mensen actiever gaan benaderen om mee te doen. De spontane aanwas alleen is niet meer genoeg. Daarom richten we ons als Land van Ons steeds vaker tot het publiek. Grote kans dus dat je Land van Ons voorbij hebt horen of zien komen via radio, krant of online. Je hebt misschien ook gezien dat we e-mails sturen met de vraag om meer te doen. We zijn terughoudend in het benaderen van onze eigen achterban, maar we zien ook dat dit enorm goed werkt. We hebben afgelopen maand ruim 500 nieuwe leden mogen verwelkomen en er zijn enorm veel meters bijgekocht.

Je zult in de toekomst dan ook vast meer e-mails van Land van Ons in je mailbox vinden. We hopen op je instemming of tenminste je begrip. Niemand verplicht je om meer te doen. We zijn blij met alles dat je tot op heden hebt gedaan. Maar zo bereiken we ook anderen die nog wel iets meer kunnen en willen doen voor Ons mooie doel.

'Datacenter Zeewolde verder uit beeld'

Zo luidt de kop van een bericht in het AD van 5 juli. De vorige gemeenteraad wilde graag een datacenter voor Meta (moederbedrijf van Facebook) binnenhalen en nam in december een bestemmingsplan aan om dit mogelijk te maken. Deze raad is echter bij de laatste verkiezingen weggestemd. Onlangs heeft Meta zich teruggetrokken en zijn de procedures voor de vereiste vergunningen stopgezet. Wij blijven in de gaten houden of en wanneer het gebied weer een landbouwbestemming krijgt.

Eén van ons

Caren Schipperus uit Wijchen

Met mijn **advocatenkantoor** ben ik lid van Land van Ons. Wij hebben er binnen ons kantoor alles aan gedaan om onze footprint zo klein mogelijk te maken. We reizen zoveel mogelijk met de trein, gebruiken groene stroom, het kantoor heeft een A-label, we houden onze leveranciers scherp in de gaten op het gebied van duurzaam beleid en letten goed op ons verbruik van

grondstoffen en het voorkomen van verspilling en afval. Toch blijft er dan nog een nauwelijks te berekenen *footprint* over die we nu (nog) niet kunnen verkleinen met verdere maatregelen. Het enige wat ik dan nog kan bedenken is lid worden van Land van Ons. Met de opkoop van grond en de (her)uitgifte voor natuurontwikkeling en kringlooplandbouw, compenseren we niet direct onze footprint, maar dragen we wel een steentje bij aan de oplossing van het biodiversiteitsprobleem.

Stikstof en koolstof

Het stikstofbeleid is van een andere orde dan het beleid om kooldioxide (CO₂) te reduceren. De huidige stikstofdiscussie speelt vooral lokaal (in Nederland en Europa) en gaat hoofdzakelijk over ammoniak, een

Achtergrond

verbinding van stikstof en waterstof die vooral door intensieve veeteelt wordt uitgestoten, en slechts in beperkte mate over stikstofdioxide, dat vooral door het verkeer wordt uitgestoten. Teveel uitstoot van ammoniak en vergelijkbare stoffen schaadt vooral de biodiversiteit. Teveel CO₂ schaadt het klimaat doordat het de lucht rond de aarde opwarmt. Dat is een mondiaal en veelomvattender probleem.

Er is wel een relatie tussen stikstof- en CO₂-beleid, omdat de stikstofmaatregelen waarover het nu in

Nederland gaat onder andere gericht zijn op extensivering van de veeteelt: minder vee per weiland. Als het aantal koeien in Nederland daalt dan neemt, behalve de stikstofuitstoot, ook de uitstoot van methaan door koeien af. Methaan is een 25 keer sterker broeikasgas dan CO₂.

Hoe Land van Ons CO₂ reduceert

De beheerplannen van Land van Ons zijn gericht op herstel van biodiversiteit en natuurinclusieve landbouw. De maatregelen hiervoor helpen tevens om de CO₂-uitstoot te reduceren. Hoeveel het effect is, hangt af van het landgebruik. Stoppen met ploegen op zand- en kleigronden verhoogt bijvoorbeeld de CO₂-vastlegging in de bodem en verhogen van het waterpeil op veengrond verkleint de uitstoot van CO₂. Sinds kort maken we de positieve bijdrage van ons landgebruik aan het klimaat zichtbaar door periodiek de netto CO₂-vastlegging op onze percelen te registreren. Dat doen we in samenwerking met de **Stichting Nationale Koolstofmarkt**, die CO₂-certificaten uitgeeft per gereduceerde of vastgelegde ton CO₂ op basis van strikte validatiemethoden. Energie- en klimaatdeskundige Daan Dijk schrijft over de kansen van CO₂-reductie op onze percelen.

[Meer](#)

Com-post 3

Tussenstand onderzoek op Holtesch

Stichting in Goede Aarde onderzoekt op Holtesch onder meer de toepassing van bladbemesting op de verschillende gewassen in strokenteelt. De bladbemeststof daarvoor bestaat uit water met daarin cruciale en vaak in planten weinig aanwezige nutriënten. Het gaat daarbij om zeer kleine concentraties van enkele tientallen grammen per hectare. Doel van de bladbemesting is het ondersteunen van fysiologische processen in de plant (bv. foto- en eiwitsynthese), waardoor de veerkracht en de productiviteit toeneemt. Om de juiste receptuur van de meststof te bepalen wordt het plantsap tweewekelijks bij zonsopgang bemonsterd (zie foto). Deze plantsapanalyse is als bloedonderzoek van de plant. De reeks aan gemeten nutriënten geeft aan of er tekorten, overschotten of ongunstige nutriëntverhoudingen aanwezig zijn. Daar kun je dan op bijsturen met een volgende bladbemesting. Ties Temming beschrijft de ervaringen tot nu toe. [Lees](#)

Klik op de naam voor meer info over een perceel.

Triemen (Friesland) 4,1 ha

Zwagermieden (Friesland) 16,4 ha

Holtesch (Drenthe) 8,3 ha

Lettele (Overijssel) 4 ha

Oud Ade (Zuid-Holland) 33,2 ha

Onze percelen

Onneresch (Groningen) 26 ha
Noordbeemster (Noord-Holland) 8,2 ha
Biesterhof (Gelderland) 24,8 ha
Empe (Gelderland) 28,7 ha
Halsteren (Noord-Brabant) 7,1 ha
Wassenaar (Zuid-Holland) 3 ha

Start werving vrijwilligers

‘Wassenaar’ aangekocht

Op woensdag 29 juni scheen de zon welwillend over een sappig wekje net naast 3 ha stoffige bollengrond van Handelskwekerij Griffioen in Wassenaar. In aanwezigheid van burens en vertegenwoordigers van gemeente, provincie en anderszins betrokken instanties, ondertekenden Franke Remerie en verkoper Bert Griffioen het koopcontract van de in totaal 6,9 ha, een woning en een loods. Paul Otto verzorgde namens Land van Ons een culinaire omlijsting, afkomstig van eigen gronden: boekweitpannenkoeken met zoute en zoete vulling. Op 1 augustus wordt het bollendeel van het perceel, ter grootte van 3 ha, overgedragen aan Land van Ons. Zo snel mogelijk zal daar een groenbemester als rustgewas worden ingezaaid om te voorkomen dat het land verder verstoofd en om de bodem te verbeteren. Een SKAL-certificering wordt voor het gehele perceel aangevraagd. Het is de bedoeling een jonge boer de kans te geven het perceel te pachten en er biologische bollen te gaan telen. Binnenkort start de werving van vrijwilligers voor het beheer van het perceel, onder meer via een gerichte mailing aan Land van Ons-deelnemers in de regio. Volgend jaar september volgt de overdracht van de rest van het perceel van 6,9 ha.

Op de lokale **nieuwssite** van Wassenaar is de aankoop c.q. redding van hun laatste bollenperceel als feit beschreven.

Empe

Perceelteam compleet

Vorig jaar werden de overeenkomsten met de pachter getekend van het perceel Empe dat ruim 28 hectare groot is. Sinds juni is het perceelteam compleet. Deze vijf mensen hebben veel zin om het perceel zo biodivers mogelijk te maken. Nieuw voor Land van Ons is

de toevoeging van een omgevingsmanager aan het team. Deze vrijwilliger ondersteunt de teamcoördinator bij alle externe contacten: van burens tot en met een netwerk rond natuurinclusief boeren.

Deze maand (juli 2022) verscheen hun eerste nieuwsbrief, zie de **perceelpagina** onder 'Waar we aan werken'.

Herenboeren op Holtesch

Twee stromingen, één doel

Half juni wisselden vrijwilligers van ‘Herenboeren van de Hof van Rhee’ ervaringen uit met het perceelteam van de

Holtesch in Hooghalen. Herenboeren Assen is een burgercoöperatie die 20 hectare landbouwgrond pacht om de 240 leden (bijna 500 monden) duurzaam te voeden. Biologisch boeren is op het eerste gezicht de gemene deler van beide burgerinitiatieven, maar er zijn meer raakvlakken: beide richten de landbouwpercelen zo in dat er ook ruimte is voor natuur, beiden monitoren insecten, vogels en planten. Aan educatie en bewustwording wordt ook door beide gewerkt. Bovendien draait bijna alles op vrijwilligers. Meer [info](#) over Herenboeren Assen.

Land van Ons in de media

Deelnemer Annemarie van Garderen vraagt zich in haar ingezonden brief in [Trouw](#) af wanneer Friesland Campina en andere agrobédrijven gaan bijdragen in de kosten die afschaling voor boeren met zich meebrengt.

[Trouw](#) schrijft over de uitzonderlijke milieustatus van landbouwgebied Noardlike Fryske Walden, waar onze percelen De Triemen en Zwagermieden in liggen. In ruil voor goede zorg voor natuur tussen de weilanden werd dit gebied in de jaren negentig niet aangewezen als ammoniakgevoelig. Het weidegebied bleef daardoor authentiek, terwijl boeren hun bedrijf toekomstbestendig wisten te houden.

In [Vrij Nederland](#) een uitgebreid artikel over de toegevoegde waarde van burgerinitiatieven voor landbouw en natuur. Onder andere hoe die zich tot elkaar verhouden en (soms) samenwerken.

Wat kan ik doen?

Teamlid Selectie en Aankoop Percelen

Vind je het leuk en heb je 1 à 2 dagen per week tijd om ons aankoopproces te ondersteunen? Te koop aangeboden percelen te verkennen, met betrokkenen te overleggen, een aankoopvoorstel te maken, etc. Kennis van landbouw en aankoop/pacht van grond is een pre. [Vacaturetekst](#)

Teamlid ruimtelijke analyses

We zijn op zoek naar een vrijwilliger die ruimtelijke analyses wil opstellen van mogelijk aan te kopen percelen. Dat kost naar verwachting enkele dagdelen in de maand (ca. 4-8 uur). Je denkt mee met het team Selectie en Aankoop Percelen over de mogelijkheden en risico's van mogelijk aan te kopen percelen. [Vacaturetekst](#)

m2 cadeau geven

zelf m2 land kopen

De komende tijd zijn er diverse markten waar Land van Ons met een kraam aanwezig is. Een mooie gelegenheid om huttentutolie, boekweit en andere producten van Land van Ons te kopen:

Agenda

• 3 augustus van 10:00 – 17:00 uur, **natuurmarkt** op **De Kruidhof** in **Buitenpost**

• 23 en 24 september van 10.00 – 18.00 uur, **BinnensteBuiten festival** op het Hembrugterrein in Zaandam

Van t/m 24 juli de **voorstelling GROND** op de boerderij Wilma en Berend Steenberg, die ons perceel Onneresch beheren

Op 2, 3 en 4 september **open perceeldagen** Land van

Ons i.s.m. **IVN Fête de la Nature**

29 sept - 19.30 uur **webinar** met 'stikstofprofessor' **Jan Willelm Erisman**, hoogleraar milieu en duurzaamheid aan de universiteit van Leiden

Land van Ons wil een kentering bewerkstelligen in het uitputten van grond en verdwijnen van plantaardig en dierlijk leven uit ons landschap. Dit doen we vanuit het besef dat ons land en onze grond letterlijk de bodem is onder ons bestaan, en daarmee een tegenwicht en rustpunt is in ons hectische en op economische groei gerichte bestaan.

Door het verwerven en daarna behouden van het juridische eigenaarschap van (landbouw) grond realiseren we een langjarige en daarmee duurzame aanpak.

Bijdragen van: Franke Remerie, Caren Schipperus, Daan Dijk, Ties Temmink, Suzanne Leguijt, Betteke Krantz, Martijn Vellekoop.

Beeld: Gert Spierenburg
Coverfoto: Piet Levering

Redactie: Steven Berendsen, Flip Schrameijer, Lara Knezevic en Herman Verschuren.

Op de website vertellen deelnemers over hun **motivatie** om zich bij Land van Ons aan te sluiten.

Deze nieuwsbrief verschijnt rond de 15e van elke maand. Copyright © 2022 Land van Ons.

Aan deze e-mail kunnen geen rechten worden ontleend. Je ontvangt deze e-mail omdat je hebt aangegeven deze te willen ontvangen. Heb je geen interesse meer?

[> Schrijfje hier uit](#)

